

Chemie tegen spint is zo goed als uitgewerkt

Biologische aanpak spint keert terug,

Marco Peeters (links) kijkt toe als teler Gerard Jansen zijn rozen op de aanwezigheid van spint controleert.

De komst van Vertimec verhinderde een doorbraak in de biologische gewasbescherming. Spint is inmiddels bijna overal resistent tegen vrijwel alle chemische middelen. Daardoor keert de biologische inzet langzaam terug in de tuinbouw.

TEKST EN BEELD: MARC VAN DER STERREN

Drie dagen voor Valentijnsdag had Nederland er al drie prachtige lentedagen opzitten. Bij Javeba Rozen in Baarlo schoten de rozen omhoog. De temperatuur liep soms wel op tot boven de 29°C. Prachtig. Maar de keerzijde kon natuurlijk niet uitblijven: achter tegen de gevel vindt een fikse spintuitbraak plaats. En dat op het moment dat de tuinder juist een biologisch evenwicht aan het opbouwen is. Het is niks nieuws, de biologische bestrijding van spint en andere plaagdieren. Al twintig jaar geleden werden er goede resultaten mee geboekt. Maar in 1992 kwam Vertimec op de markt en dat maakte de spintbestrijding ineens wel heel gemakkelijk. Biologie vergt nogal wat aandacht, terwijl met dit middel in één klap alle spint verdween.

Resistentie toenemend probleem

Resistentie bleef echter ook bij dit middel niet uit. Tuinders begonnen het middel

daarom weer af te wisselen met andere chemische middelen, maar ook daarbij werd resistentie een steeds groter probleem. Binnen de hele glastuinbouw keert de biologie daarom gestaag weer terug. Zowel bij siertelers als ook in de voedingstuinbouw.

Ook bij Augouria in Meterik steekt de spint de kop op na enkele warme dagen. Het komkommerbedrijf telt twee locaties. De ene kas meet 2,7 ha, de andere 6 ha. Spint was hier een enorm probleem. Wekelijks werd er gespoten: Vertimec, Floramite en Oberon. Alles werd ingezet, maar de spint weigerde te wijken.

Inzet van galmuggen

Sinds een jaar werkt deze komkommer-teler daarom met biologische insectenbestrijding. Tegen spint zet hij in de hele kas de roofmijt uit. Op plekken waar spint toch de kop opsteekt, grijpt hij in met galmuggen. "We zijn het jaar goed

doorgekomen", zegt teeltverantwoordelijke Jac van den Broek. "Maar we blijven het in de gaten houden. Als er meerdere spintplekken bijkomen of de plekken worden groter, dan zetten we ook de galmug velds uit."

Feltiella heet de galmug. Groot voordeel van dit diertje is dat het zich snel door de kas verspreidt. Het pakt zowel de rode als de gewone spint aan, vertelt Roel Hanssen, teeltbegeleider bij Mertens. "De spint houdt zich 's winters op in de opstanden, met een paar zonnige dagen komt hij tevoorschijn, in het slechtste geval massaal. Wanneer de roofmijt het dan niet bij kan benen, haalt deze teler de Feltiella uit de kast."

Stoppen met kalenderbespuiting

Javeba Rozen bestaat uit twee locaties, het ene bedrijf omvat 2 ha, de ander locatie 1 ha. Spint zit er altijd, dus werd er tot voor kort een kalenderbespuiting gehanteerd. Eigenaar Gerard Jansen pakt het schema erbij: 'In januari, februari en maart telkens 50 cc Vertimec met 25 cc Nissorun.' Het eerste middel werkt niet bij hoge temperaturen. Dus in april, mei en juni kwam de Floramite. Maar daarover is

zowel in groenten als in sierteelt

Janssen ook verre van tevreden. In juli, augustus en september gebruikte hij telkens Milbeknock. In de laatste maanden zette hij Oberon in. Cantac gebruikte hij het liefst zo weinig mogelijk, want het levert geheid schade aan het gewas op. Daarom gebruikte hij het slechts af en toe pleksgewijs. "En dan was de werking nog maar matig."

Andere middelen boden al evenmin veel soelaas. "Het zijn vooral contactmiddelen, dus die moet je echt overal raken." Ondanks alle chemie, nam de spint op het bedrijf toe. Er moest wat gebeuren. Dus is bij Javeba de biologie weer ingevoerd.

Cucumeris vormt de basis

Janssen ziet enigszins op tegen de geïntegreerde gewasbescherming. "Groot probleem is dat we veel invlieg hebben van buiten", vertelt hij. "En komt er wat binnen, dan hebben we meteen schade aan de bloemen."

Toch is hij vol goede moed van start gegaan. Eind vorig jaar is het gewas zo schoon mogelijk gemaakt. In december werd drie keer met 100 cc Vertimec gespoten om de trips aan te pakken. Het gewas kwam schoon de winter uit, zodat hij in het voorjaar met de biologie kon starten. Vanaf nu zet deze teler de *Amblyseius cucumeris* en de *Phytoseiulus persimilis* uit. "De Cucumeris werkt in de eerste plaats tegen trips", legt teeltbegeleider Marco Peeters van Mertens uit. "Het heeft een nevenwerking in de spint." De *Phytoseiulus* richt zich puur op de spint.

De Cucumeris is volvelds uitgezet. Kleine zakjes liggen verspreid door de kas. "Die gaan nu een populatie opbouwen", vertelt de teeltbegeleider. De Cucumeris vormt de basis, wanneer zich pleksgewijs uitbraken voordoen, wordt daar de *Phytoseiulus* uit-

Jac van den Broek (links) tegen Roel Hanssen: "De galmug verspreidt zich snel door de kas en pakt zowel de rode als de gewone spint aan."

gezet. "De *Phytoseiulus* is een roofmijt", legt Peeters uit. "Het heeft spint nodig om te overleven. Daarom is het moeilijk een populatie op te bouwen." Vandaar dat is gekozen voor Cucumeris als basis. Maar de spindruk moet niet te hoog zijn, anders kan ook deze roofmijt de strijd niet aan." Daarom kiest teler Janssen ervoor de takken waar de spint zich al volop in heeft genesteld er uit te knippen voordat hij *Phytoseiulus* inzet. Mocht dit niet voldoende resultaat opleveren, dan pakt hij de spuit en gebruikt Floramite als correctiemiddel. Dit is een van de weinige middelen waar het biologisch evenwicht nauwelijks hinder van ondervindt. "Ik heb er in het verleden slechte ervaringen mee opgedaan", zegt Janssen. "Maar het schijnt dat wanneer je weinig met chemie werkt, dit middel juist uitstekend voldoet."

Kosten vallen mee

Voor de kosten hoeft de biologie niet achterwege te blijven. Janssen denkt het eerste jaar behoorlijk wat kosten te maken. "Want de populatie moet zich nog opbouwen. Bovendien is er nog chemie in de kas aanwezig, wat niet ten goede komt aan de biologische omstandigheden. Is er eenmaal een goed biologisch evenwicht, dan gaan die kosten geheid omlaag."

Waarmee hij niet wil zeggen dat de kosten hoger zijn dan met chemie. Zelfs het eerste jaar niet. "Die chemische middelen kosten een kapitaal. En als je er steeds meer van nodig hebt, gaat het ook steeds meer kosten. Bovendien werken de

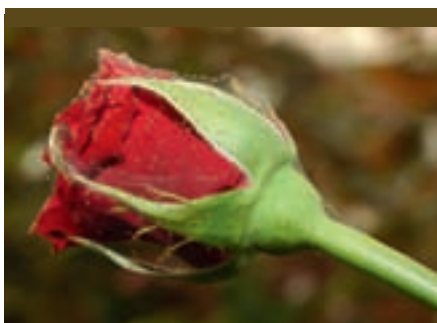
middelen niet meer effectief genoeg. En als het niet goed genoeg werkt, is het al snel te duur."

Een vergelijkbaar geluid klinkt bij komkommerbedrijf Augouria. Van den Broek heeft de kosten becijferd op 35 cent/m² voor de totale biologische bestrijding. Daarvan komt 5 cent voor rekening van de spint. Een vergelijking met de chemische middelen wil hij niet maken. "Chemie levert ook schade aan het gewas op. En het helpt lang niet altijd."

De kosten van de biologie vallen hem alleszins mee. "Maar we hebben vorig jaar dan ook geluk gehad." Hanssen van Mertens valt hem bij: "Geluk kun je afdwingen." Waarmee hij wil zeggen dat vakmanschap onontbeerlijk is bij een geïntegreerde gewasbescherming. Scouten is van het grootste belang. Het is een kwestie van op tijd signaleren. "Het is bij ons enigszins op de achtergrond geraakt, dus we moeten er weer extra aandacht aan geven", erkent Van den Broek.

Eind jaren tachtig werden reeds goede resultaten bereikt met biologische gewasbescherming. Nadeel van biologie is de compleet andere benadering van de teelt die moeilijk samengaat met chemie. De komst van Vertimec maakte een schoon gewas wel heel gemakkelijk. Nu spint zelfs resistent is tegen Vertimec, gaan tuinders weer aan de slag met biologie. De verwachtingen zijn veelbelovend en de kosten zeker niet hoger.

SAMENVATTING

Teler Janssen knipt de takken met spint weg voordat hij *Phytoseiulus* inzet.